

que igual podríem posar com a base THYNNE TAURARIA O THYNNIS TAURARIA.

Tauròfil, taurofilia, tauròmac, tauromàquia, V. toro Tauronesc, V. tauró Taurus, V. toro

TAUT, de l'àr. *tābūt* 'caixa', 'taüt', 'tomba'. □ 1.ª doc.: *ataud*, 1082; *taut*, 1253.

En català antic quasi sempre designa una arca, o caixa gran, d'ús utilitari; que és el sentit més corrent, o únic, en àrab, segons les fonts antigues de la llengua. Predomina llavors la variant *ataüt*, amb l'article aràbic aglutinat, *at-tābūt*. «Dimisit ad iam dicta Nevia oves 20 et suum asinum et suum *ataud* et archas et scrinios» a. 1082 (*Cart.* de St. Cugat II, 371); és clar, el sentit i no sols pels objectes que acompanyen el mot, car no es deixa com a herència una caixa de morts, sinó una arca (allò que solem perifrassar com *caixa de núvia*), segurament plena (de roba, de gra).

Igual cal dir de la majoria dels docs. medievals del mot, almenys els molt nombrosos que vénen de llistes d'objectes; l'*InvLC* cita «una *ataud* et duas pasteras» (fora de l'ordre alfabètic); a l'article *ataut* en cita tres exs. més, dels Ss. XIII-XIV, començant per un doc. de Vic, del mateix any 1243: «in camera Episcopi una *ataud* --- *atauds* --- una *ataud* --- sunt in dispensa 5 arche et una *ataud* ---»; «et un orzol et 1 *ataud*» Bna. 1208 (*DBal.*). «In tempore quo ego duxi te in uxorem erant in hospicio tuo --- capfoguer et una callera et 3 peroles et 9 *atauts*, inter magnas et parvas, et unam caxam» Vic, a. 1255 (CaCandi, *MiscHittCat.* II, 427). Encara que generalment no es dedueix clar si és una arca de roba i altres objectes domèstics, o si serveix de dipòsit de collites i usos agrícoles o alimentaris, ja en alguns del citats sembla ser així, i algun cop és evident, car va fins i tot amb receptacles de celler o de trull; en el següent se cita amb un «vaixel» (barril o bóta): «et vexillum cum duabus tinis et *ataud* quem ibi habeo» Vic a. 1164 (*InvLC*, 43, s. v. *ta*).

Més tard tendeix a generalitzar-se la forma *taüt* sense aglutinació, però segueix essent femení, cosa que pot ser resultat romànic d'una deglutinació *un ataüt* > *una taüt*, però potser venia ja de l'àrab: on tals mots són normalment masculins, però alguns orientals donen o alludeixen a un gènere femení, des del Zamaḥšari segle XII (fets complicats, Lane, 321e). «Duas vanovas --- septem capuzalla et unam flaciatum et quadam *taut* magnam et unam parvām» Vic, a. 1253 (CaCandi, o. c., II, 369). El *DAG*, aplega tres cites de *taüt* per a caixes o arques, de 1394, 1399 i 1413; *AlcM* una de 1370.

Força més rar en la documentació medieval és trobar-lo aplicat al taüt mortuori, si bé l'*InvLC* en troba ja dos o quatre testimonis de fi Ss. XIV: «per la *tabut* et etiam pro tumulo in quo --- fuit sepultus» a. 1378, «deu, per lo vas e per la *taut*, vi dr.» a. 1397 (R. 190, i un altre d'igual data i potser el mateix sentit). En tot cas és ja el sentit en què l'usa Jaume I: derrocat en lluita el rebel Aonés «cavalcam-lo en una bèstia --- e morís en la carrera ans que fóssem e Burbàguena ---

e levam don Pero Aonés en una *taüt* a Darocha, e metem-lo en Sancta Maria de Darocha» (Ag., 47.8f., tot indicant que l'ed. de Val. 1557 porta un *taüt*, que potser és la data més antiga d'aquest gènere).

També és més fàcil que faci al·lusió a un enterrament o a una tomba visible un antic NL: «loco vocato *la Tabut*» a. 1382, Bula Terranera (*InvLC* XVI, 108). Cal tenir en compte certament altres fets registrats en les enquestes de l'*Onom. Cat.*: en el terme de la noble i antiquíssima vila d'Évol (alt Conflent) m'avisaven que en cert paratge muntanyenc sovint hi havien desenterrat caixes de morts: «hi trapen *taüts*» (1959). Més sovint tals coses en el P. Val.: a la Canyada de Biar la cosa ha quedat fixada toponímicament en el paratge dit *La taüt*: l'informant rústic m'hi donava l'explicació «és que hi ha una sepultura de moros buida» (1963); a Cassinos (1962) també en els camps hi ha la partida dita «*La Taiú(d)* de Sénsio», que l'informant volia explicar-me perquè és un «paratge en forma de taüt».

Massa rebuscat, i sembla que tots aquests noms s'han d'explicar pel que digueren a Évol (o qui sap si també és exacta la dada de la Canyada). No sabent res d'això pensariem que fos post-antroponímic en el terme de Morvedre (1961) el nom de la partideta rural coneguda per *El taütér*: però també costa de creure en un propietari rural que es guanyés la vida fabricant taüts: suposo que també deu fundar-se en la freqüent troballa d'enterraments antics; els savis locals prou deuen haver investigat si podien ser dels herois cèlebres esclafats per la puixança cartaginesa; com veiem és un fet molt general en la nostra terra que el pagès faci gran cas de tals troballes funeràries; de les quals, després, es parla molt, en el poble, amb transcendència toponímica.

És també el cas de Galícia i Portugal etc., sigui que hi hagi de vegades fonament en l'explicació, que sovint s'ha donat, de batalles antigues, amb enterrament de la gran mortalitat, o dels camps d'urnes dels sorotaptes. Més raonable és l'explicació per comparació de forma (i encara qui sap) en el cas val., també repetit, de noms de carrers: a Banyeres de Mariola hi ha el *Carrer la taüt*, i un altre a Faura de les Valls de Segó, on el «*Carrer del Mig*» es diu també tradicionalment *Carrer de la taüt* (1962).

És justa l'observació d'*AlcM* que el gènere femení ha predominat sempre,¹ i ara encara en el terreny popular i dialectal. Els valencians encara ho fan literàriament: «la fusta del teu bres i de la teua *ataüds*», E. Soler Godes («El Camí», 30-IX-1933). Fins a Benasc, on la *-b* potser és continuació de l'aràbiga, i no epètesi (de tipus corrent): «cuan te muergues te ficaran a la *tabut*», Ferraz (p. 99), «el carpintero fa les *tabuts*», «quatre homes lleven la *tabut*», Ballarín (p. 479); *tabut* a Bisaurri (Rohlf, *Dicc. Pir. Ar.*), *tagud* a Benavarrí (Badia, *Contr. Vocab.* [sic:] Arag.).

Si Jq. Bartrina ho tenia per femení o per masc. en *a-*, no ens consta prou, tractant-se d'una publicació pòstuma, en aquell eco de la *Lenora* de Poe, no pas indigne de l'obra mestra del gran poeta nòrdic: «El